

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาตามความหมายที่ใช้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมของสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาไม่ใช่เป็นการตอบสนองความต้องการทางสังคม ดังกล่าวเท่านั้น การศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นตัวนำสังคม หาทางออกให้แก่สังคม และสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมได้ และได้กำหนดหลักในการจัดการศึกษาตามมาตรา 8 ว่า สังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมนั้นแสดงออกได้หลายลักษณะ เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสนับสนุนทรัพยากร ร่วมติดตามประเมิน ส่งเสริมให้กำลังใจและปกป้องผู้ปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม หลักการนี้ถือว่าอนาคตของประเทศและความเจริญรุ่งเรืองของสังคมไทย เป็นความรับผิดชอบของคนไทยทุกคนมิใช่ถูกจำกัดโดยตรงในการจัดการศึกษา ดังนั้น จึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคของการจัดการศึกษา ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและช่วยดูแลการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545, หน้า 2)

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ดังนั้น ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของมนุษย์จึงควรได้รับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้กระบวนการพัฒนาคนได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น การกระจายอำนาจการศึกษา (Decentralization in education) ไปยังสถานศึกษา เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ให้มากที่สุด หลักการมีส่วนร่วม (Participation or collaboration or involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารการตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return power to people) กระทรวงศึกษาธิการ

กำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น หลักการบริหารตนเอง (Self-management) ส่วนกลางมีหน้าที่เพื่อกำหนดนโยบายและเป้าหมาย ส่วนโรงเรียนสามารถกำหนดวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ด้วยตนเอง โดยมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานและหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐานมีองค์กระทำให้หน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและปฏิบัติตามนโยบายของชาติ (ชูชาติ แปลงถ้วน, 2551, หน้า 1) จากหลักการดังกล่าวนี้จึงนำมาสู่ข้อกำหนดสองประการที่เกี่ยวกับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประการแรก การกำหนดให้ประชาชนและองค์กรภาคเอกชนมีสิทธิเสรีภาพและมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ประการที่สอง การระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐครอบครัว ชุมชน เอกชนองค์กรเอกชน และองค์กรอื่น ๆ สถาบันทุกประเภททั้งในประเทศและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา โดยกำหนดให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษา และจัดเงินสนับสนุนทุกครอบครัว หน่วยงานองค์กร และสถาบันที่มีส่วนในการจัดการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น นอกจากนี้ข้อกำหนดสองประการดังกล่าวข้างต้นแสดงถึงความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของประเทศที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนหรือองค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของไทยน้อย (กิตติ กรทอง, 2552, หน้า 2)

การมีส่วนร่วม (Participation) โดยทั่วไปจะมีความหมายที่หลากหลาย ความหมายที่พูดถึงในเรื่องการบริหารโรงเรียนมักจะหมายถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิก ชุมชนหรือผู้ปกครอง ซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานของโรงเรียน การมีส่วนร่วมอาจมีได้ทุกระดับ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในระดับชาติลงไปจนถึงระดับครอบครัว การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของรัฐหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่ผู้ปกครองยินดีมาร่วม (มณฑนา ท้วมยิ้ม, 2543, หน้า 5) ซึ่งสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2536, หน้า 12) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาไม่ใช่เรื่องของครูและโรงเรียนเท่านั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่ควรเป็นไปเพื่อการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน วัด โรงเรียน สื่อมวลชน เรียกว่า การศึกษาเป็นวิถีชีวิต เป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายของกิจกรรมทุกชนิดของมนุษย์และได้เน้นยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการจัดการศึกษาว่า สังคมทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for education) เพื่อเป็นเป้าหมายการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning society) ทั้งนี้โดยมองว่า การศึกษาไม่ใช่เรื่องของครูและโรงเรียนหรือ

กระทรวงเท่านั้น แต่ต้องการกระจายอำนาจไปสู่โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นจัดการศึกษาตนเอง
โรงเรียนสร้างกลไกประเมินผลการจัดการศึกษาที่เป็นอิสระและมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนวัดมโนรม ตั้งอยู่บริเวณเขตอุตสาหกรรม (นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง) ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาจากบริษัทและองค์การในเขตอุตสาหกรรมในเกณฑ์ดี แต่ขณะเดียวกัน บทบาทของชุมชน สถาบันชุมชน ครอบครัว เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนน้อยลง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง เป็นพนักงานบริษัท จะต้องออกไปทำงานรับจ้างตั้งแต่เช้าและกลับบ้านในเวลาเย็น ผู้ปกครองมีเวลาไม่ตรงกับโรงเรียน ส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยมีเวลาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่เนื่องด้วยโรงเรียนจะต้องพัฒนาการศึกษาให้เกิดคุณภาพได้ตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โรงเรียนจึงต้องมีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา สำหรับการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของผู้ปกครองจะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนเจตคติ และใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งแต่เดิมนั้นผู้ปกครองนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการบริจาคทรัพย์สิน งบประมาณ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เท่านั้น แต่การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้จะมีน้อยมาก ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วผู้ปกครองสามารถจัดการเรียนรู้เสริมได้ที่บ้าน ฉะนั้นหากได้นำเอาพลังความคิดความเข้าใจ และการร่วมรับผิดชอบของผู้ปกครองนักเรียนมาสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านได้แล้ว จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในตัวเด็กนักเรียนที่ยั่งยืน สิ่งเหล่านี้จัดได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโรงเรียนของผู้ปกครอง (โรงเรียนวัดมโนรม, 2556, หน้า 6)

โรงเรียนวัดมโนรม ได้จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นทางการชัดเจนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 โดยประกาศโครงสร้างการคัดสรรตัวแทนผู้ปกครองพร้อมกับกำหนดบทบาทของตัวแทนผู้ปกครองเพื่อเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสอดคล้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทุกคนลงไปในการจัดการเรียนการสอนในหลายวิชา เช่น ให้ผู้ปกครองรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับรู้การทำงานบ้าน รายงาน และโครงการต่าง ๆ ของนักเรียน การร่วมประเมินผลงานของนักเรียน การเข้ามาเป็นวิทยากรสอนนักเรียนในเรื่องที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้ให้ความร่วมมือกับการมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี แต่ผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแต่ละท่านก็แตกต่างกันไป ประกอบกับสิ่งที่โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมนั้นบางกิจกรรมอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการ หรือตรงตามศักยภาพที่ผู้ปกครองมี (ชุดิญา มังกรทอง, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2556)

การดำเนินงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดมโนรม อำเภอสรีราชา ได้ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล พบว่า การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาหลาย ๆ ด้าน ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในหลายระดับชั้นต่ำกว่าเกณฑ์ ในหลายสาระการเรียนรู้อยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผลการทดสอบระดับชาติ (Ordinary national education testing: O-NET) ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ที่ผ่านมา พบว่า ผลการประเมินรวมทุกวิชา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าของระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่การศึกษาเท่ากับร้อยละ 46.23 ค่าเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับร้อยละ 49.36 ค่าเฉลี่ยของโรงเรียนเท่ากับร้อยละ 39.67 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่การศึกษาเท่ากับร้อยละ 39.33 ค่าเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับร้อยละ 40.18 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดมโนรม กำลังประสบปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ปัญหาดังกล่าว น่าจะมีสาเหตุมาจากสองส่วน คือ โรงเรียนและครอบครัว ในส่วนของโรงเรียนปัญหาการดูแลนักเรียนได้ถูกแก้ไขโดยการนิเทศและการประเมินการเรียนการสอน แต่ในส่วนของครอบครัวหรือผู้ปกครองอาจยังให้ความร่วมมือในกิจกรรมไม่มากนัก เนื่องจากกิจกรรมที่จัดอาจไม่ตรงตามความต้องการของผู้ปกครองหรือตรงตามศักยภาพที่ผู้ปกครองมี (โรงเรียนวัดมโนรม, 2555, หน้า 8)

จากเหตุผลและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2556 เพื่อนำผลของการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาและจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างสอดคล้องกับปรัชญาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง

คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ ระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามอายุ แตกต่างกัน
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา แตกต่างกัน
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกัน
5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง แตกต่างกัน

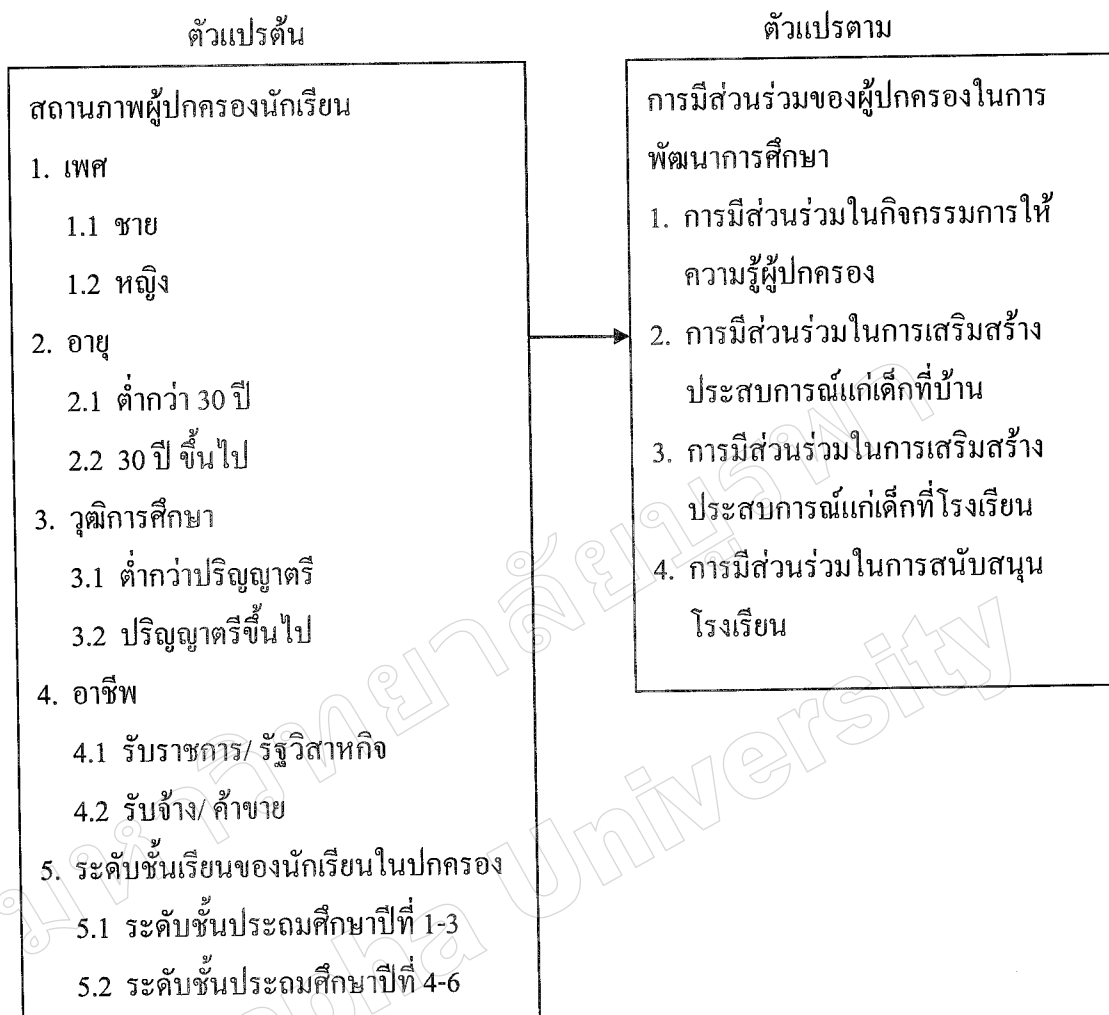
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนา การศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ ระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครองที่ต่างกัน นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับ ประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามแนวคิดการพัฒนาการศึกษาของไลออน, รอบบิน และสมิธ (Lyon, Robbin, & Smith, 1983, p. 203; พิศมัย ปิ่นน้อย, 2550, หน้า 5) ที่กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนการสอนใน 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง 2) การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่บ้าน 3) การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้าง ประสบการณ์แก่เด็กที่โรงเรียน 4) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน โดยศึกษาเปรียบเทียบ จำแนกตามสถานภาพผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นเรียน ของนักเรียนในปกครอง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอน ของ โรงเรียนวัดมโนรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามแนวคิดการพัฒนาการศึกษาของไลออน และคณะ (Lyon et al., 1983, p. 203; พิศมัย ปิ่นน้อย, 2550, หน้า 5) ที่กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนการสอนใน 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง 2) การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่บ้าน 3) การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่โรงเรียน 4) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดมโนรม ปีการศึกษา 2556 จำนวน 695 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดมโนรม โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 248 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามระดับชั้นของนักเรียน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพผู้ปกครองนักเรียน แบ่งได้ดังนี้

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 อายุ

3.1.2.1 ต่ำกว่า 30 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 30 ปี ขึ้นไป

3.1.3 วุฒิการศึกษา

3.1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.3.2 ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.4 อาชีพ

3.1.4.1 รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

3.1.4.2 รับจ้าง ค้าขาย

3.1.5 ระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง

3.1.5.1 ประถมศึกษาปีที่ 1-3

3.1.5.2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษา ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ประกอบด้วย

3.2.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง

3.2.2 การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่บ้าน

3.2.3 การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่โรงเรียน

3.2.4 การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้อง/ อำนาจตัดสินใจ/ การเข้าไปมีส่วนในกิจกรรมอันใดอันหนึ่ง

2. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูอุปการะนักเรียน ได้แก่ บิดาหรือมารดา หรือบุคคลอื่น หรือผู้เลี้ยงดู โดยถือนักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน ซึ่งเข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนวัดมโนรม ศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา หมายถึง การที่ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีบทบาทในการให้คำแนะนำ ปรีกษา เพื่อให้การเรียนการสอนดียิ่งขึ้น ในที่นี้หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาการศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง หมายถึง การจัดการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ตลอดจนการดำเนินชีวิตครอบครัว ในวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น เข้าร่วมการประชุมพิเศษผู้ปกครองนักเรียนก่อนเปิดภาคเรียน เข้าร่วมเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุ เข้าร่วมเกี่ยวกับเรื่องวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การเตรียมความพร้อม

3.2 การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียนที่บ้าน หมายถึง ผู้ปกครองช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กรู้จักคิด รู้จักแสวงหาความรู้จากสิ่งที่อยู่รอบตัว ด้วยการสังเกตและการอ่าน รวมทั้งการให้ความสนใจ และสนทนาซักถามเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้ทำในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ให้แก่เด็กที่บ้าน เช่น คอยกระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือที่บ้าน มีส่วนร่วมส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน เล่านิทานให้นักเรียนฟัง ช่วยสอนการบ้านแก่นักเรียน

3.3 การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียนที่โรงเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่โรงเรียน เช่น อาสาสมัครเป็นผู้ช่วยครู ช่วยครูจัดหาและเตรียมสื่อการสอน ช่วยครูวางแผนการสอน

3.4 การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองบริจาคสิ่งของเครื่องใช้หรือทรัพย์สิน หรือเข้ามาช่วยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ หรือเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน เช่น ช่วยบริจาคสิ่งของวัสดุเหลือใช้ให้โรงเรียน ช่วยบริจาคทรัพย์สินให้กับโรงเรียน ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจน

4. สถานภาพผู้ปกครอง หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และเป็นผู้รับผิดชอบโดยมีเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

4.1 เพศ หมายถึง เพศของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดมโนรม ประกอบด้วย

4.1.1 ชาย หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เพศชาย

4.1.2 หญิง หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เพศหญิง

4.2 อายุ หมายถึง อายุของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดมโนรม ประกอบด้วย

4.2.1 ต่ำกว่า 30 ปี หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี

4.2.2 ตั้งแต่ 30 ปี ขึ้นไป หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่มีอายุ ตั้งแต่ 30 ปี ขึ้นไป

4.3 วุฒิกการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

4.3.1 ปริญญาตรี หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีทางการศึกษา หรือปริญญาวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่า

4.3.2 สูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกทางการศึกษา หรือปริญญาวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้

4.4 อาชีพ หมายถึง ประเภทอาชีพซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มอาชีพ ดังนี้

4.4.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับการบรรจุในหน่วยงานราชการ รวมถึงผู้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

4.4.2 รับจ้าง/ค้าขาย หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย เกษตรกร รวมถึงอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

4.5 ระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง หมายถึง ระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2556 แบ่งเป็น

4.5.1 ประถมศึกษาปีที่ 1-3 หมายถึง นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดมโนรม

4.5.2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 หมายถึง นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดมโนรม

5. โรงเรียนวัดมโนรม หมายถึง โรงเรียนรัฐบาล ตั้งอยู่เลขที่ 18 หมู่ 9 ถนนสุขุมวิท ตำบลทุ่งสุขตา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

6. ระดับชั้นเรียน หมายถึง ระดับการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 หมายถึง หน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546